РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

А. У. ГАРАВЫЙ

ІНВЕСТЫЦЫЙНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ ЛЬВОЎСКАЙ ВОБЛАСЦІ Ў АГУЛЬНАЎКРАІНСКІМ КАНТЭКСЦЕ

Львоўскі нацыянальны ўніверсітэт ім. Івана Франко, г. Львоў, Украіна
oleggorovyi@ukr.net

Ва ўмовах трансфармацыі гаспадарчага комплексу краіны інвестыцыі лічацца сінонімам яе эканамічнага развіцця. Прыцягненне інвестыцый у рэгіёны краіны спрыяе рэалізацыі новых праэктаў, дазваляе атрымліваць і выкарыстоўваць сучасныя тэхналогіі і абсталяванне, асвойваць новыя рынкі збыту.

Пасля абвяшчэння незалежнасці Украіны пачаўся працэс фарміравання яе інвестыцыйнага рынку. Адметнай рысай інвестыцыйнай дзейнасці Украіны з'яўляецца яе цесная сувязь з эканамічнай сітуацыяй у краіне. Таму праблемы эканамічнага развіцця абумоўліваюць і праблемы ў фарміраванні інвестыцыйнага асяроддзя. Калі ў 1991–1997 гг. аб'ёмы інвестыцый скарачаліся, то з 1998 назіраецца паступовае павышэнне інвестыцыйнай актыўнасці [3, с. 55]. Наступствам гэтых працэсаў стала тэрытарыяльная дыферэнцыяцыя інвестыцыйных патокаў на карысць індустрыяльных рэгіёнаў Украіны – Данбаса, Прыдняпроўя, Кіева, а таксама Кіеўскай і Львоўскай абласцей.

Малюнак 1 – Групоўка рэгіёнаў Украіны па паказчыках інвестыцыйнай дзейнасці (пабудаваны з дапамогай метаду «дрэва спалучэнняў»)

Львоўская вобласць – старапрамысловы рэгіён у заходняй частцы Украіны з унутранымі адрозненнямі сацыяльна-эканамічнага развіцця. Інвестыцыйную прывабнасць тэрыторыі вобласці, г. зн. яе здольнасць прыцягваць капіталаўкладанні з іншых месцаў, у тым ліку замежных [4, с. 167], фарміруюць шэраг фактараў – выгаднае геаграфічнае становішча, спрыяльныя прыродныя ўмовы і наяўнасць разнастайных прыродных рэсурсаў, танная рабочая сіла. Значны ўплыў інвестыцыйнай дзейнасці на гаспадарку Львоўшчыны абумоўлены непасрэдным суседствам з Еўрапейскім Саюзам.

Галоўнымі кампанентамі, якія фарміруюць інвестыцыйную дзейнасць, з'яўляюцца прамыя замежныя і капітальныя інвестыцыі. Па стане на 1 студзеня 2014 г. у гаспадарку Украіны прыцягнута амаль 5,8 млрд. дол. ЗША прамых замежных інвестыцый (ПЗІ). Доля Львоўскай вобласці ў агульнаўкраінскім паказчыку склала 2,9 % (доля насельніцтва складае 5,5 %). Паказчыкі інвестыцыйнай дзейнасці вобласці маюць тэндэнцыю да росту.

Геаграфічнае становішча Украіны абумовіла еўрапейскую накіраванасць ПЗІ. Галоўнымі інвестарамі дзяржавы і Львоўскай вобласці ёсць партнёры з ЕС – Германія, Нідэрланды, Аўстрыя, Вялікабрытанія, Польшча. Варта адзначыць, што высокай (25–35 %) застаецца доля ПЗІ з афшорных зон – Кіпра і Брытанскіх Віргінскіх астравоў. Інвестыцыі з афшораў сведчаць аб вывадзе сродкаў з краіны ў папярэднія гады.

Хоць замежныя інвестыцыі працягваюць паступаць ва Украіну, аднак яны не спрыяюць паляпшэнню эканамічнай сітуацыі ў краіне. Прычынай гэтаму з'яўляецца тое, што інвестыцыйныя патокі накіроўваюцца ў высокапрыбытковыя галіны – банкаўска-фінансавую сферу, аперацыі з нерухомай маёмасцю, гандаль, харчовую прамысловасць. Галоўнай інвестыцыйна прывабнай галіной у агульнаўкраінскім вымярэнні з'яўляецца прамысловасць, на развіццё якой накіраваны 31 % ПЗІ, а на Львоўшчыне аналагічны паказчык складае больш за 42 %.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

Табліца – Месца Львоўскай вобласці ва Украіне па асноўных паказчыках інвестыцыйнай дзейнасці ў 2013 г. (пабудавана на аснове дадзеных [1, 2])

Паказчыкі	Львоўская вобласць; месца	Украіна		
		Увогуле	Максімальнае значэнне; рэгіён	Мінімальнае значэнне; рэгіён
Прамыя замежныя інвестыцыі на 1 студзеня 2014 г., *млн.дол. ЗША*	1706,0; шостае	58156,9	28039,7; г. Кіеў	68,2; Цярнопальская вобл.
Аб'ёмы прамых замежных інвестыцый на аднаго чалавека на 1 студзеня 2014 г., *дол. ЗША*	676,7; дзясятае	1283,6	9958,7; г. Кіеў	63,6; Цярнопальская вобл.
Тэмпы росту (зніжэння) аб'ёмаў прамых замежных інвестыцый па рэгіёнах Украіны, *у адсотках да папярэдняга года*	104,2; дваццаць другое	105,2	145,4; Кіраваградская вобл.	89,2; Валынская вобл.
Прамыя інвестыцыі з рэгіёнаў Украіны ў эканоміцы краін свету на 1 студзеня 2014 г., *млн. дол. ЗША*	28,4; шостае	6575,3	5432,2; Данецкая вобл.	0,1; Херсонская вобл., Кіраваградская вобл.
Аб'ёмы капітальных інвестыцый, *млн. грн.*	9817; восьмае	267728	70321; г. Кіеў	2125; Херсонская вобл.
Індэксы капітальных інвестыцый да папярэдняга года,%	81,4; дваццаць першае	88,9	142,6; Луганская вобл.	59,6; Харкаўская вобл.
Капітальныя інвестыцыі на аднаго чалавека, *грн.*	3893,7; адзінаццатае	5908,9	24975,3; г. Кіеў	1978,4; Херсонская вобл.
Капітальныя інвестыцыі ў будаўніцтва, *млн. грн.*	2262; чацвёртае	41567	9447; г. Кіеў	298; Кіраваградская вобл.

Гісторыка-геаграфічныя асаблівасці развіцця гаспадаркі абумовілі тэрытарыяльныя дыспрапорцыі ў размяшчэнні інвестыцый. Горад Кіеў – не толькі сталіца Украіны, але і яе галоўны інвестыцыйны цэнтр. Па многіх паказчыках, якія тычацца інвестыцыйнай дзейнасці (табліца), Кіеў утрымлівае першыя пазіцыі. У Львове канцэнтруецца 65 % прамых замежных і 56 % капітальных інвестыцый вобласці.

Акрамя таго, на Львоўшчыне галоўныя інвестыцыйныя патокі накіраваны ў эканамічна развітыя раёны – Бускі, Стрыйскі, Каменка-Бугскі, Яваравскі, Жыдачаўскі, Пустомытаўскі, а таксама тыя, дзе ёсць магчымасць развіваць турыстычна-рэкрэацыйную сферу – Сколеўскі раён і гарады Трускавец і Моршын. Мізэрныя

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

інвестыцыйныя ўліванні накіраваныя ў аграрныя раёны – Бродаўскі, Самбарскі, Старасамбарскі (малюнак 2).

Адным з кірункаў прыцягнення інвестыцый у эканоміку Украіны з'яўляецца стварэнне спецыяльных эканамічных зон (СЭЗ), асноўнай мэтай якіх з'яўляецца развіццё бізнесу пераважна на дэпрэсіўных тэрыторыях. Сёння на тэрыторыі Украіны зарэгістравана 11 СЭЗ, аднак фактычна працуе толькі шэсць – «Данецк», «Закарпацце», «Славуціч», «Явараў», «Порта-Франка», «Рэні». На тэрыторыі Львоўшчыны на працягу 2000–2013 гг. функцыянавала дзве СЭЗ – турыстычна-рэкрэацыйная «Курортаполіс Трускавец» і прамысловая «Явараў». У 2013 г. у СЭЗ «Явараў» рэалізавалася 59 праектаў (першы паказчык ва Украіне), у яе развіццё было накіравана 41 млн. грн ПЗІ. З 2010 г. спынілася паступленне інвестыцый у СЭЗ «Курортаполіс Трускавец» праз змены ў заканадаўстве і фактычную рэалізацыю ўсіх інвестыцыйных праектаў.

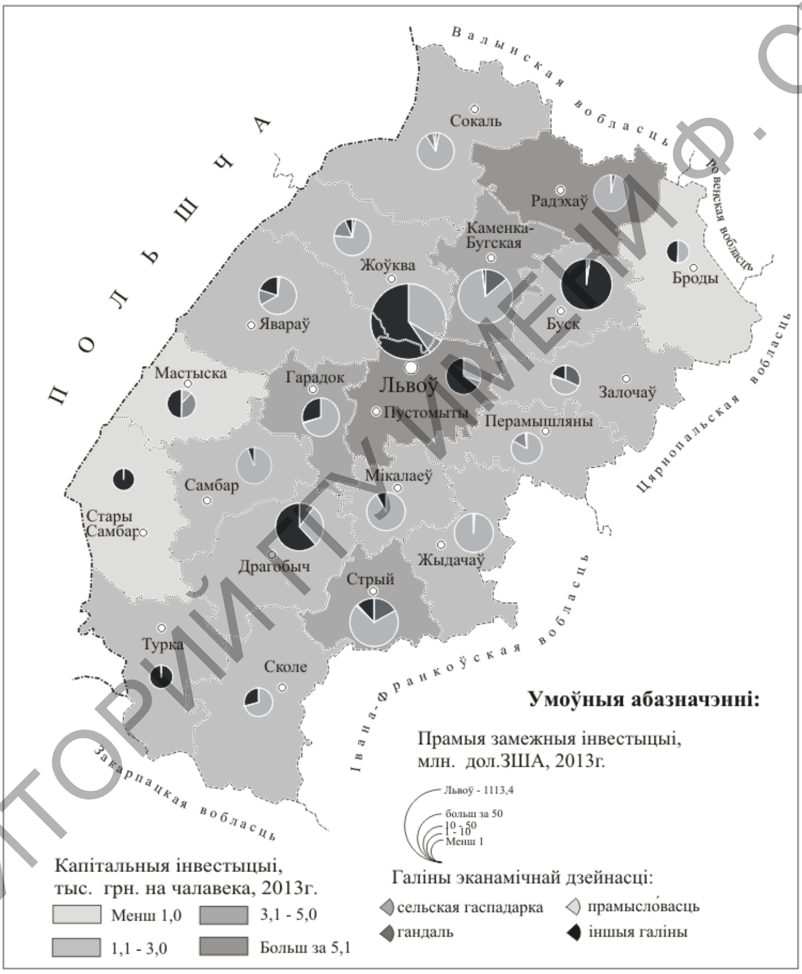

Малюнак 2 – Інвестыцыйная дзейнасць Львоўскай вобласці (пабудавана на аснове дадзеных [1, 2])

Такім чынам, інвестыцыйны рынак Украіны знаходзіцца на стадыі станаўлення. Львоўская вобласць пазіцыянуе сябе як рэгіён са спрыяльным інвестыцыйным асяроддзем праз блізкасць да ЕС. Аднак для ўстойлівага развіцця Львоўшчыны і прыпынення стагнацыі асобных яе раёнаў неабходна вызначыць прыярытэтныя напрамкі актывізацыі інвестыцыйнай дзейнасці.

РОЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

Спіс літаратуры

1 Галоўнае упраўленнестатыстыкіў Львоўскай вобласці [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: http://www.lv.ukrstat.gov.ua/

2 Дзяржаўная служба статыстыкі Украіны [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

3 Україна. Промисловість та інвестиційна діяльність: Атлас. – К. : ДНВП «Картографія», 2003. – 80 с.

4 Шаблій, О. І. Основи загальної суспільної географії / О. І. Шаблій. – Львів. : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка. – 2003. – 444 с.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ